

DYS-centrum Praha z. ú.

Stejskalova 192/9, Praha 8, 180 00

www.dyscentrum.org, dyscentrum@dyscentrum.org

tel.: 270 005 018, mobil 603 399 889

Výroční zpráva za rok 2018

I. Charakteristika organizace

DYS-centrum® Praha, z. ú. (dále také **DYS-centrum®**) je právnická osoba ustavená za účelem provozování společensky užitečné činnosti a poskytování služeb s takovou činností bezprostředně souvisejících s využitím své osobní a majetkové složky ve veřejném zájmu. **Posláním DYS-centra je řešení problematiky jedinců (děti, dospívajících i dospělých) se specifickými poruchami učení a chování (dále také SPUCH) a jejich blízkých (rodičů, sourozenců, učitelů).** Zapsaný ústav vznikl v roce 2016 transformací původního občanského sdružení, v souladu s legislativou požadovanou Novým občanským zákoníkem.

Ve své činnosti navazujeme na dlouholetou tradici práce s dětmi se specifickými poruchami učení a/nebo chování, jejíž základy byly v České republice položeny již v šedesátých letech minulého století. Současně se na základě tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe, teorie i výzkumných studií snažíme neustále rozvíjet a zdokonalovat současné modely péče o uvedenou cílovou skupinu. Kromě práce s dětmi se věnujeme také dospívajícím a dospělým se specifickými poruchami učení a/nebo chování. Profesně pokládáme za klíčový přístup, který se odklání od tradičního medicínského přístupu ke SPUCH a prosazuje naopak tzv. sociální model. Jinými slovy, posun od „nálepkování“ prostřednictvím stanovování diagnóz k vytváření takového studijního i pracovního prostředí, které podporuje rozvoj jedince a hledá způsoby, jak může zvládat každodenní situace i nároky školy a práce za využití svých silných stránek. Za důležité také pokládáme využívání metod, jež jsou vědecky prověřené a vytvořené na základě stabilních teoretických východisek, tzv. evidence-based.

DYS-centrum® vzniklo 2. února 1995. **Podnět k jeho vzniku vzešel od profesora Z. Matějčka,** který pokládal za vhodné založit organizaci, jež by doplnila a rozšířila spektrum podpůrných opatření a služeb pro jedince se SPUCH, nabízených v té době oficiálními školskými poradenskými zařízeními. Činnost organizace je zakotvena v zakládací listině. Zaměřujeme se primárně na děti, dospívající a dospělé se specifickými poruchami učení a/nebo chování, jejich rodinné příslušníky i další významné osoby v jejich okolí. Mimo to intenzivně spolupracujeme s učiteli, kteří se setkávají s žáky a studenty se SPUCH (od učitelů mateřských škol až po vysokoškolské pedagogy), s pracovníky školských poradenských zařízení, školních poradenských pracovišť, logopedy, neurology i dalšími profesionály, mezi jejichž klienty patří jedinci se SPUCH.

V roce 2018 tvořily **pracovní tým:**

PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. et Mgr. Zuzana Hladíková (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. Jaroslava Punčochářová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Mgr. Jana Pálenská (pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty, reedukace v anglickém jazyce, resp. anglického jazyka)

Mgr. Lenka Pítová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Mgr. et Mgr. Jana Pechancová (speciální pedagožka a psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty, reedukace v anglickém jazyce, resp. anglického jazyka)

Mgr. Daniela Pokorná (psycholožka – dynamická diagnostika)

Mgr. Vladka Šnoblová (psycholožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Nora Valerová (poradenská a reedukační práce s klienty)

Jiřina Nejedlá (administrativní pracovnice; vedení obchodu DYS-centra)

Lucie Klírová (administrativní pracovnice; organizace a pořádání vzdělávacích aktivit DYS-centra; podíl na vedení obchodu DYS-centra)

Mimo uvedený pracovní tým spolupracuje DYS-centrum® s dalšími odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, učitelů, logopedů, neurologů, pediatrů, rehabilitačních pracovníků apod., kteří se podílejí na péči o klienty DYS-centra, nebo v DYS-centru lektorují kurzy a další vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost.

Orgány ústavu jsou **ředitelka a správní rada**. V roce 2018 byla ředitelkou PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. Členy správní rady byli:

- ✓ Jiřina Nejedlá
- ✓ Mgr. Pavel Dosoudil
- ✓ Mgr. Jana Strnádková

Dále je členkou vedení DYS-centra **zástupkyně ředitelky**, Mgr. et Mgr. Zuzana Hladíková. Mezi ředitelku a zástupkyní ředitelky jsou rozděleny povinnosti i pravomoci související s managementem DYS-centra. Ve většině úkonů jsou navzájem zastupitelné.

II. Činnost DYS – centra

Aktivity organizace byly v roce 2018 realizovány v následujících oblastech:

1. Poradenská činnost

DYS-centrum® nabízí klientům **komplexní diagnostiku specifických poruch učení a/nebo chování**, případně dalších výukových obtíží. Kromě tradičních vyšetření nabízí DYS-centrum® jako jedna z mála organizací v ČR také tzv. **dynamické vyšetření**. Využívá pro to diagnostické nástroje několika autorů - R. Feuersteina, D. Tzuriela, C. Lidz. Mimo to probíhají na základě poptávky klientů některá vyšetření také v anglickém jazyce za využití původních anglických či amerických diagnostických nástrojů.

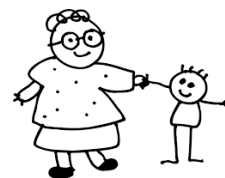

Nejrozsáhlejší složku spolupráce s klienty představují **reedukační a rozvíjející cvičení**, která jsou realizována od předškolního věku do období dospívání, případně i s dospělými. U klientů navštěvujících základní a střední školy se zaměřujeme na reedukace, adekvátní intervenci, nácvik studijních postupů a strategií, hledání kompenzačních mechanismů, u dětí předškolního věku podporujeme rozvoj schopností a dovedností potřebných pro úspěšné zahájení školní docházky.

DYS-centrum® zařazuje do práce s klienty tradiční, dlouhodobě osvědčené reedukační postupy, které kombinuje s novými, vědecky prověřenými přístupy. Hlavní snahou je minimalizovat obtíže související s problematikou SPUCH a současně vyzdvihnou a rozvinou silné stránky jedince. V rámci **individuální terapeutické péče** pracujeme podle metodických materiálů tuzemských i zahraničních odborníků. Tradiční aktivity s dětmi i dospívajícími rozšiřujeme o využití specializovaných počítačových programů či jiné formy využití moderních technologií (v současné době například tabletů nebo programů pro převod mluveného slova na text). Významným předpokladem volby nových metod pro práci s klienty je jejich zaštitění odbornou vědeckou komunitou a prověření výzkumnou činností (tzv. na výzkumu založené metody). Zcela odmítáme využívání alternativních metod, které jsou založeny na dojmech a nerelevantních východiscích.

V roce 2018 nabízelo DYS-centrum® klientům následující služby:

- ✓ **komplexní reedukace** specifických poruch učení a/nebo chování
- ✓ **rozvíjející cvičení** pro děti předškolního věku
- ✓ **ucelené rozvíjející programy** na podporu kognitivních funkcí pro děti v předškolním věku i školou povinné (např. program **HYPO, MAXÍK, ROPRATEM**)
- ✓ **grafomotorický nácvik**
- ✓ **Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování**
- ✓ **Já na to mám!** – program rozvoje učebních strategií pro studenty středních škol s dyslexií

Většinu činností s dětmi předškolního a mladšího školního věku absolvují také **rodiče**, neboť jejich zapojení do práce s klienty pokládáme za klíčové pro úspěšné zvládnutí obtíží. Děti navštěvují DYS-centrum® v nejkratším intervalu 2x týdně, maximálně pak 1x za měsíc. V mezidobí je nesmírně důležitá průběžná domácí práce rodičů s dětmi, která probíhá nenásilnou, převážně hravou formou a využívá metody, které přispívají k rozvoji dětí, pokud se tradiční školní postupy stanou neúspěšnými.

V roce 2018 iniciovalo spolupráci s DYS-centrem **139 nových klientů**. **Přímé práci** s dětmi, dospívajícími či dospělými se SPUCH bylo v průběhu roku věnováno **2333,5 hodin**, které v různém rozsahu navštívilo **269 klientů**. Nejvyšší počet návštěv v průběhu roku činil 60 hodin.

2. Konzultační činnost

DYS-centrum® nabízí konzultace **rodičům dětí i dospívajících** se SPUCH, kteří se na nás obrazejí s žádostí o pomoc, dále **dospělým**, kteří čelí specifickým poruchám učení a/nebo chování v pracovním procesu nebo v průběhu dalšího vzdělávání (dálkového studia SŠ, vysokoškolského studia), a v neposlední řadě **učitelům**, poradenským pracovníkům či dalším vychovatelům dětí a dospívajících se SPUCH. Počet jednorázových konzultací v roce 2018 činil 74.

3. Vzdělávací činnost

DYS-centrum® Praha z. ú. je **akreditované pracoviště MŠMT** a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nabízí každoročně několik desítek kurzů, seminářů i pracovních dílen v různém rozsahu. Lektory kurzů jsou především psychologové a speciální pedagogové s dlouholetou praxí a zkušenostmi v oblasti specifických poruch učení a chování.

V roce 2018 DYS-centrum® uspořádalo následující vzdělávací akce:

- ✓ ACFS – zaškolení v užívání diagnostického nástroje (realizováno 2x)
- ✓ CAS2 – zaškolení v užívání diagnostického nástroje (realizováno 2x)
- ✓ Diagnostika a rozvoj zrakového vnímání v předškolním věku a na počátku školní docházky
- ✓ Diagnostika dyskalkulie
- ✓ Diagnostika dovedností předškoláků
- ✓ Dyskalkulie – reedukace – mladší a starší školní věk (realizováno 2x)
- ✓ Dyslexie a dysortografie prakticky (realizováno 2x)
- ✓ Dyspraxie, vývojová porucha koordinace
- ✓ Hraj, co chceš – rozvoj asociačního myšlení a paměti
- ✓ HYPO – Prevence SPUCH v předškolním a raném školním věku (realizováno 2x)
- ✓ Jak efektivně pracovat v hodinách ČJ se žáky 2. st. a studenty SŠ se SPUCH (realizováno mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Jak poznat, co potřebuje žák se SPU? Metody, postupy a nástroje pedagogické diagnostiky (realizováno mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Jak trénovat paměť, aby se nám lépe učilo
- ✓ Jak vést reedukační skupiny (realizováno 3x, jednou mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Klady a zápory hyperaktivity od raného věku do dospělosti
- ✓ Kognitivní stimulace paměti a pozornosti prostřednictvím intervenčního programu PAMIS
- ✓ Lezení – základ grafomotoriky (realizováno 2x)
- ✓ Matematika názorně nejen pro žáky s dyskalkulií (realizováno 3x, jednou mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Metoda dobrého startu (realizováno 5x)
- ✓ Metody vyučování čtení (realizováno 2x)
- ✓ Neukázněný a neprospívající žák (neučí se a ještě zlobí)
- ✓ Pedagogická podpora dítěte s narušenou komunikační schopností v MŠ
- ✓ Podpora žáků se specifickými poruchami učení (jak realizovat PIPP), (realizováno 2x, jednou mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Práce s výchovnými problémy ve třídě
- ✓ Předškolák s problémovým chováním
- ✓ Program pro rozvoj pracovního tempa (ROPRADEM), (realizováno 3x)
- ✓ Respektovat a být respektován 1: Komunikace oprávněných požadavků. Emoce a empatická reakce
- ✓ Respektovat a být respektován 2: Rizika trestů, odměn a pochval a co namísto nich
- ✓ Respektovat a být respektován 3: Přirozené lidské potřeby, vytváření dohod a pravidel společně s dětmi, metoda komunitního kruhu
- ✓ Rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku (realizováno 3x)

- ✓ Rozvoj percepčně kognitivních funkcí u dětí předškolního věku (realizováno 2x)
- ✓ Signály SPU na počátku školní docházky (Test rizika poruch čtení a psaní pro rané školáky), (realizováno 3x)
- ✓ Specifické poruchy učení
- ✓ Specifické poruchy učení a chování a jejich náprava
- ✓ SPU a výuka matematiky (prevence a náprava)
- ✓ Specifické poruchy učení u studentů VŠ (realizováno mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Včelka učí číst a psát! Výuková podpora žáků s rizikem rozvoje dyslexie
- ✓ Využití relaxačních technik při práci s dětmi zvláště s ADHD, ADD ve vyučování
- ✓ Vyučování cizím jazykům (realizováno mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Žák s dyslexií a počáteční výuka AJ
- ✓ Žák ZŠ s vývojovou dysfázií

Na všech uvedených vzdělávacích akcích bylo dohromady **proškoleny 985 frekventantů**. Vzdělávací akce navštěvují nejen učitelé, ale také školští poradenská pracovníci, rodiče našich klientů a studenti vysokých škol. Každoročně narůstá počet seminářů uskutečněných mimo sídlo DYS-centra, které DYS-centrum® organizuje. Jedná se převážně o vzdělávání celých pedagogických sborů nebo týmů školských poradenských zařízení v jejich sídlech.

Studenti psychologie a speciální pedagogiky v roce 2018 rovněž intenzivně využívali **nabídku stáží a náslechnů** v průběhu přímé práce s klienty.

V roce 2018 obdrželo DYS-centrum® akreditaci, resp. prodloužení akreditace, MŠMT ČR na vzdělávací akce:

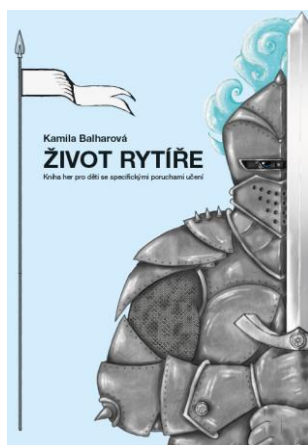
- ✓ Čtení baví každého – prevence specifických poruch učení na počátku školní docházky
- ✓ Diagnostika dovedností předškoláků
- ✓ Dyslexie jako celoživotní zátěž aneb dyslexie od kolébky až do hrobu
- ✓ Hraj, co chceš – rozvoj asociačního učení a paměti
- ✓ HYPO – prevence SPUCH v předškolním a raném školním věku
- ✓ Já na to mám! Program rozvoje učebních strategií pro žáky SŠ s dyslexií
- ✓ Jak efektivně pracovat v hodinách ČJ se žáky 2. st. a SŠ se SPUCH
- ✓ Jak vést reedukační skupiny na ZŠ pro integrované dítě se SPUCH
- ✓ Metoda dobrého startu
- ✓ Nebojme se matematiky (**nově akreditováno**)
- ✓ Podpůrná opatření u žáků se SPU (**nově akreditováno**)
- ✓ Pohádky pro společné čtení
- ✓ Práce se stresem ve škole (pro učitele žáků se SPUCH)
- ✓ Rozvoj vnímání dítěte předškolního věku
- ✓ Specifické poruchy učení a chování a jejich náprava
- ✓ Školní zralost a zápis do školy
- ✓ Využití relaxačních technik při práci s dětmi zvláště s ADHD, ADD ve vyučování

4. Informační a publikační činnost

DYS-centrum® prezentovalo své aktivity v časopisech Řízení školy a Školní poradenství v praxi, s nimiž úzce spolupracuje.

V roce 2018 pokračovalo DYS-centrum® rovněž ve své publikační činnosti. Vzhledem k vysokému množství odběratelů bylo nutné dotisknout pracovní listy **Zrakové vnímání: Optická diference**, díly I. a II., **Jedním tahem, Číselná řada do 1000**, díl II. – vše od autorky J. Bednářové, **Myšlenkové mapy v českém jazyce** od M. Krčmářové a E. Hrazdřerové. DYS-centrum® nově vydalo publikaci **Život rytíře** (2., rozšířené vydání) autorky K. Balharové.

Dalším významným počinem bylo pořádání prodejní výstavy a konference **DYSKORUNKA 2018**, která se konala 22. listopadu 2018 v prostorách DDM hlavního města Prahy v Karlínském spektru. Své produkty prezentovalo dvacet vystavovatelů z celé republiky. Konference probíhala ve dvou paralelních sekcích, zúčastnilo se jí více než 220 posluchačů a proběhlo čtrnáct přednášek a jeden workshop.

III. Zapojení DYS-centra do aktivit externích organizací

V roce 2018 pokračovala **spolupráce s firmou Propsyco, s.r.o.**, která vydává metodu **ACFS a CAS2**. DYS-centrum® pořádá kurzy nezbytné pro osvojení administrace diagnostického nástroje a interpretace výsledků. Podílí se také na tvorbě online vyhodnocení metody CAS2.

DYS-centrum® Praha již tradičně umožňuje realizaci výzkumných studií studentům VŠ i akademikům. Výzkumy se zaměřují především na oblast kognitivního rozvoje, prověřování intervenčních metod, standardizaci diagnostických nástrojů a pochopitelně přímo na problematiku specifických poruch učení a chování.

IV. Hospodaření v roce 2018

V roce 2018 činily celkové **příjmy** DYS-centra **7.598.628,70 Kč** (včetně grantové podpory). Nejvýznamnější podíl představovaly platby za prodej metodických materiálů, vzdělávací aktivity a grantová podpora. Nezanedbatelnou součástí byly rovněž příjmy od klientů za diagnostickou, reedukační a konzultační činnost.

Výdaje v roce 2018 činily **8.325.801,90 Kč**. Nejvýznamnější položky této kategorie představovaly nákup zboží a mzdy zaměstnancům DYS-centra, nájem, nákup vybavení a provozní režie.

V. Dotace a granty

V březnu až květnu 2018 realizovalo DYS-centrum® grantový projekt s názvem Čtení nám pomáhá lépe porozumět světu – příprava metodologie pro ověření účinnosti projektu, který byl podpořen Nadací Albatros v rámci soutěže tzv. zaměstnaneckých grantů.

Dále DYS-centrum® od podzimu 2018 realizuje mezinárodní projekt v rámci programu Erasmus+, nazvaný „A for Apps“. Dalšími partnery projektu jsou odborné organizace z Nizozemska, Belgie a Velké Británie. Českou republiku kromě DYS-centra reprezentuje Univerzita Karlova a ZŠ Zeleneč.

Zpracovala PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.
(ředitelka)